

De impact van MEE

Maatschappelijke kosten-batenanalyse

Levenscoach

Publiekssamenvatting

Onafhankelijk onderzoek uitgevoerd door Society Impact in opdracht van MEE

Juni 2017

Inleiding

In haar zoektocht naar het beter aantoonbaar maken van het effect van sociale interventies, heeft MEE Society Impact opdracht gegeven onderzoek te doen naar de verwachten kosten en baten van een aantal sociale interventies van MEE. De opbrengst van deze voorspellende maatschappelijke kosten-batenanalyse kan dienen als opmaat voor een businesscase en bijdragen aan de verkenning van de mogelijkheden en totstandkoming van innovatieve financieringsvormen waarbij het op te leveren effect centraal staat.

Eén van de onderzochte interventies is de Levenscoach. De Levenscoach sorteert voor op belangrijke transitie momenten; momenten waarop zich veranderingen voor doen in iemands leven, zoals 18 jaar worden en de overgang van school naar werk, zelfstandig gaan wonen, start van een relatie en overlijden van ouder(s). Dit zijn de momenten waarvan bekend is dat mensen met een beperking vaak vastlopen en ondersteuning nodig hebben. De Levenscoach loopt en kijkt mee, probeert (in)formele netwerken tijdig te activeren en zo stapeling of verergering van problemen te voorkomen. Hij/zij kijkt vooruit en is toekomstgericht. Er wordt een toekomstplan gemaakt. Op tien leefgebieden wordt geïventariseerd wat er speelt. Op deze manier probeert de Levenscoach preventief te handelen en zo problemen te voorkomen. Dan wel voor te sorteren op de kruispunten waardoor het netwerk tijdig kan worden ingeschakeld om bijbehorende acties samen met hen uit te voeren, dan wel de benodigde professionele hulp in te zetten. In tegenstelling tot een vaste hulpverlener, kent de Levenscoach geen afhankelijkheidsrelatie. Hij kan naast de persoon gaan staan en onafhankelijk, over instellingen heen kijkend, met de deelnemer meedenken over passende hulp. De Levenscoach is er voor alle leeftijden en voor zowel individuen als gezinnen. Voor mensen met een beperking en hun gezin.

Opzet

Per interventie zijn de beschikbare gegevens en documenten geanalyseerd. Hierbij valt te denken aan projectplannen, rapportages, registraties en eerder gedaan onderzoek. Daarnaast zijn direct betrokken medewerkers geïnterviewd over de aanpak en de verwachte effecten, resulterend in een effectenkaart. Tot slot is er een dossierstudie uitgevoerd. Dit laatste houdt in dat per interventie voor enkele tientallen cases de effecten in kaart zijn gebracht. Over de resultaten van de Levenscoach waren nog geen gegevens voorhanden; de resultaten van deze interventie waren nog niet eerder op kwantitatieve wijze in kaart gebracht. Daarom zijn voor deze interventie alsnog gegevens verzameld. Op basis hiervan zijn de kosten en baten berekend. De uitkomsten zijn telkens berekend voor 100 cases en voor de periode van 1 jaar.

In de berekening van de baten zijn de resultaten meegenomen die kunnen worden toegekend aan de interventie van MEE (attributie). Complexe causaliteiten waarvan feit is dat ze bestaan, maar die niet direct zijn terug te leiden naar de interventie van MEE, zijn niet meegenomen. Bijvoorbeeld: door de inzet van een Levenscoach bij een deelnemer met ASS wordt voorkomen dat diens ouder een burn out krijgt. De verzuimkosten voor de werkgever die hiermee worden voorkomen, zijn niet meegenomen. Dit geldt ook voor de eventuele gezondheidswinst als gevolg van bijvoorbeeld het hebben van een dagbesteding. Er is een onderscheid gemaakt tussen incasseerbare waarde (baten in financiële termen) en immateriële waarde (effecten die niet of moeilijk in financiële termen zijn uit te drukken). De focus van het onderzoek lag op de eerste, maar dat betekent niet dat de immateriële waarde minder belangrijk is. De inzet van een Levenscoach leidt er bijvoorbeeld dikwijls toe dat deelnemers meer zelfvertrouwen krijgen en dat mantelzorgers minder belast worden. Op de langere termijn zullen deze immateriële effecten naar verwachting bovendien nog weer andere baten opleveren. Zo leidt het hebben van een zinvolle dagbesteding tot een kleinere kans op criminaliteit en is ook een daling in de zorgconsumptie te verwachten. Op langere termijn zullen de maatschappelijke baten van de interventies van MEE daarom waarschijnlijk groter zijn dan hier gepresenteerd. De bedragen waarmee gerekend is om de incasseerbare waarde in kaart te brengen, zijn gebaseerd op eerder onderzoek.

Om te corrigeren voor de effecten die hoe dan ook waren opgetreden, eventueel als resultaat van 'reguliere' zorg- of hulpverlening, waren geen gegevens vanuit een nulscenario, benchmark of controlegroep voorhanden om hier tegenover te zetten. Dit gebrek aan vergelijkingsmateriaal is

voor wat betreft de interventie Levenscoach gecompenseerd door bij elk traject de inschatting te maken van het 'wat als scenario'; wat was er gebeurd zonder inzet van de interventie. Op deze manier is getracht op enigszins betrouwbare wijze alleen de effecten die zijn toe te schrijven aan de interventie, in kaart te brengen.

Uitkomst

De uitkomsten van een eerste verkenning van de maatschappelijke kosten en baten van de interventie de Levenscoach zijn in onderstaande figuren samengevat. Er is voor het onderzoeken van deze interventie gebruik gemaakt van gegevens van trajecten die vanaf 2015 in de gemeente Noordoostpolder zijn gestart. Omdat de aard van Levenscoaching, een laagfrequente doch langlopende interventie is, lopen de meest van deze trajecten ten tijde van het onderzoek nog, waardoor van deze interventie nog geen volledig beeld kan worden gegeven van de (langere termijn) effecten. Het gaat hier om een indicatie van de kosten en baten van deze interventie.

De Levenscoach levert naar verwachting besparingen op uitkeringskosten en op de inzet van intensieve zorg- en hulpverlening op. De interventie heeft naar verwachting meer opbrengsten dan kosten op jaarbasis; er is sprake van een positief resultaat.

Fig. 1 Resultaat Levenscoach per leefgebied bij vervolgmeting (N=30)

Leefgebied waar problemen zijn opgelost / gestabiliseerd	Percentage
Leren en werk	57%
Isolement / sociale relaties	47%
Psychische klachten	30%
Woonsituatie / dak- en thuisloos	27%
Zwangerschap, opvoeding en gezin	27%
Financiën / schulden	20%
Lichamelijke klachten	3%

Fig. 2 Verwachte resultaten trajecten Levenscoach bij vervolgmeting (N=30)

Effecten	Percentage stabilisatie / verbetering
Voorkomen uitval uit werk	13%
Opleiding gestart / behouden	10%
Werk gevonden en gedeeltelijke uitstroom uit de Wajong	3%
Geen / minder ambulante begeleiding nodig	30%
Voorkomen zware GGZ	10%
Voorkomen financiële hulpverlening	10%
Voorkomen residentieel verblijf (deelnemer met NAH)	3%
Voorkomen crisisopname kind (op zoek naar een gezinshuis)	3%

Fig. 3 Opbrengsten Levenscoach op leren en werken (N=30)

Effect	Maatschappelijke opbrengsten	Totaal	Belanghebbende
Behoud van werk	Voorkomen WW-	€ 52.000	UWV

	uitkering voor de duur van 8 maanden, a € 13.000		
Opleiding volgen	Bij de helft worden kosten van Participatiewet uitkering en re-integratie a € 10.898 voorkomen	€ 16.347	Gemeente
Minder financiële hulpverlening	Uitstroom uit de Wajong uitkering, inzet loonkostensubsidie en jobcoach voor de duur van 12 maanden, a € 6.900	€ 6.900	Gemeente
Baten			€ 75.247

Fig. 4 Opbrengsten Levenscoach op zorg- en hulpverlening (N=30)

Effect	Maatschappelijke opbrengsten	Totaal	Belanghebbende
Minder ambulante begeleiding	1 uur per week a € 65 euro gedurende 1 jaar	€ 30.420	Gemeente
Minder behandelingen GGZ	Bij drie worden kosten GGZ a € 8.000 per behandeling voorkomen	€ 24.000	Zorgverzekeraar
Minder financiële hulpverlening	Bij drie worden naar verwachting kosten schuldhulpverlening a € 2.550 per traject voorkomen	€ 7.650	Gemeente
Voorkomen residentieel verblijf	Voorkomen naar verwachting kosten beschermd wonen a € 50.000 per jaar	€ 50.000	Gemeente
Voorkomen crisisopname	Voorkomen kosten crisisopname GGZ a € 7.700 per 4 weken	€ 7.700	Zorgverzekeraar
Baten			€ 119.770

Fig. 5 Immateriële opbrengsten Levenscoach (N=30)

Resultaat traject t.a.v. inzet zorg / hulp / dienstverlening	Percentage
Meer ontzorgen mantelzorger	33%
Hulpverlening is beter op elkaar afgestemd	30%

Meer begrip/steun uit het netwerk en betere relaties/rust in gezin	27%
Inzet van passende/effectieve zorg, hulp en dienstverlening	17%
Meer vertrouwen in Levenscoach of hulpverlening in het algemeen	10%
Meer zelfvertrouwen	3%
Meer sociale contacten, minder sociaal isolement	3%
Dagbesteding gevonden	3%

Overige resultaten op basis van andere metingen: positief effect op functioneren, toename in de mate waarin men zaken beter in de context en rationeler kan bekijken. In werkomgeving: toename van motivatie bij de medewerker, verbetering welzijn medewerker, betere relatie tussen teamleider en medewerker, minder last van gedrag medewerker bij collega's en het wegnemen van administratieve handelingen, gesprekken en het nemen van impopulaire maatregelen bij werkgever.

Fig. 6 Kosten Levenscoach per traject per jaar (N=30)

Post	Bedrag
Begeleiding per jaar (gem.)	€1.725
Projectcoördinatie, eerste jaar (gem.)	€158
Totaal per traject, per jaar (gem.)	€1.883

Fig. 7 Verwachte financiële opbrengsten bij 100 trajecten

Interventie	Levenscoach
Kosten	€ 174.971 voor één jaar traject
Verwachte financiële opbrengsten	€ 221.315 besparingen op uitkeringen en re-integratie
	€ 352.265 besparingen op voorkomen inzet zorg- en hulpverlening
Verwachte immateriële opbrengsten	Ontzorging van ouders
	Beter op elkaar afgestemde hulpverlening
	Rust in gezin
Verwacht resultaat	Positief

Fig. 8 Verwachte verhouding kosten en financiële baten de Levenscoach bij 100 trajecten, per jaar

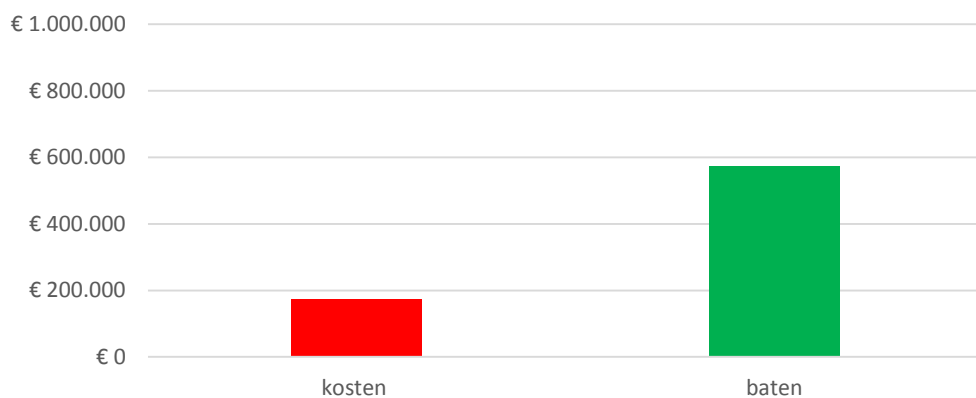

Fig. 9 Verwachte inzet-batenratio per jaar

Interventie	Inzet-batenratio per jaar
Levenscoach	€1,- tot €3,20

Interpretatie

De uitkomsten van deze voorspellende maatschappelijke kosten-batenanalyse geven een eerste indicatie van potentiële opbrengsten. Aan de uitkomsten van dit onderzoek kunnen echter geen rechten worden ontleend; er is gerekend op basis van de gegevens en ervaring die op het moment van onderzoeken voorhanden waren en verminderd met een 'onzekerheidsmarge' die hoort bij een voorspellende maatschappelijke kosten-batenanalyse. In de berekeningen is getracht om de mate van subjectiviteit en gebrek aan valide attributie te compenseren met conservatieve schattingen van in de toekomst te behalen resultaten. Desalniettemin geeft het een goede richting aan voor potentiële opbrengsten. Op basis hiervan – uitgaande van gelijke omstandigheden - zijn opdrachtgevers in staat om meer grip te krijgen op hun (toekomstige) investering.